

Dispute

Entre Simon ar Gontel-Gamba PolarPri,
 var Sujet ar Butun.

Simon.

Bonjour dit, Pol ar Pri; te eo na mignon gès;
 kur quel vud bras a zo a'chanout er c'hortien.
 Clêvet ameus laret, gant eun den eus vazy,
 E voas bet o tougen peder fals-testeni;
 Hbag evit recomprans eus eus c'hrim gen a'royabl,
 E'cheus bet eun onz butun, sur out eus miserabl;
 Ma na g'eres divoal, abars fin ar zizun
 E'cheruo ganet sur avialc'h goal fortun.
 Croug'et e vi, serten, ma na g'eres divoal,
 Douglen fals-testeni a zo eus vicher fal.

Pol.

Hoa goas goas ameus-me grêt evit eus lombardun
 Enem roas Jan Diavul evit c'arvet butun,

Hag a voe en itern enpad'mis guengalo,
 O visca an Diavelou hag o torcha a butou?

271

Simon.

Emues so eur fablen ha n'en deo get quiriou:
 N'en em ro den d'an diavoul eusa greis e galon,
 D'an Drouc-Speret infam, evit caret netra,
 Ober goab a fell dit, mes dit eo ar goassa.

Pol.

Ee a ré ar goassa. Ma ves-te butuner,
 Hirio em a ar yaou ha vach'oas ar goner,
 Ma vangfe dit butun varben varchoas da nos,
 Ee a quitafe creñ da lod er baradoes.

Simon.

Ha choqi bras a res, den excuminuget.
 Pa ven goassa butuner a voe biscoas er bed,
 Ne garten get sonjal er per a leveres;
 Quel ve gan'en mervel ha caout mil dienes,
 Ha quitat ar butun evel eun ampsoeron,
 Ma vo coz din da bechi eneb quir na réron.

172

Pol.

Ia, te lavar se, pa n'en deut get sijet
 Na custum da vutunat. ineb fêson ebet.
 Êret eo dit coréal, pa na zantes ar boan
 En eus eus butuner eb na butun na tan.

Simon.

Aba a garsa gouzout penos na pe fêson
 Eo deut d'ar genta'r butun er vro hag er chanter;
 Rac eul touzaouen eo zo cos da vil bec'het,
 Hba carimant an oll a vutun dre ar bed.

Pol.

Ah! pebes gras a rous Doue. D'ar gristenien,
 Pa zigastas ar butun da zoulaji hon angen!
 Penevert ar butun, calz a golje o sqiant;
 Bet so butunerien hag a zo breman sent.

Simon.

Goue a teres, enfac, mab hena lucifer,
 Biscoas n'en deus bet sant a vije butuner.
 Ne gever get er scritur nagen histor ebet,

Eve eur seul batumer hag a ve Douetel.

273.

Pol.

Penas, Den malevrus! Na te alfe Souten
 Me voa get Sant Gaze, besto Dar-Valtouterien?
 Hag a voa en Judee v receo an tribut
 Divas ar quin, ar buten, bemde digant an Dou?

Simon.

Guelet ran rouzout get an histor-ze erfat;
 Sant Gaze, p'oe galvet a zenchas prest a stat;
 Rac ma vije chomat bepret da Valtouter,
 E voa bet, ep douatauc, eur princ da Lucifer,
 Ha choas ne gouz get eno eur ar buten,
 Nemet ma voa recevet Dre an taillou commun.

Pol.

Ne get ret mont get-se da glasgan historio;
 Eur Rouanez a Franc, e digassas er vro,
 Hag a voa ataget gant an Doue daoulagat,
 Goude bea implijet meur a vedecin mat:
 Vll. e lavarent dei e colje e guelet;

374 Hebes Doue a zigassas ar butun binig'et,
 Evit e soulaji hag e lagat pare,
 H'a calz istri-viti zo bet yach' goudere.

Simon.

Gwir eo, a berr sort louzu zo croiet gant Doue,
 Hag hini ar butun e deus eur vertuz eren,
 H'apa ve-i laget da ober onganchou,
 Eo mat ouz ascorn toret hag ouz ar gouliou.

Pol.

Ar Rouanez a Frans ne voa get gouliet,
 Ne devoa bles ebet nag ive ascorn toret;
 Ne zante proan ebet neuet droug-daoulagat,
 Ar butun e yach'as hag e lagas erfat.
 Davantach erco mat eus a berr seurt clérvet,
 Chas'al'ra ar chatar ha scanvat ar d'peret,
 Hag ouz melanconi e soulaj ive'n den,
 En defe eur boan benac, eur sport pe eunangen.

Simon.

Ha choqi brasa res, Den excummunget,

laret e teu'r butun da scanvat ar speret; 275
 Er c'hontrol ev: troubletve dre verz ar butun,
 mellet ha barbouillet evel eur glao curun.

Pot.

Brassoc'h gaeu a beres, Doue Damardone,
 Meus get a due santel na savant bass en vro,
 Na implijont butun pe en corn pe en fri:
 Eus a oll due ar bed, a bemp e vutun tri.
 Ha c'hoas e laran gaeu ouzpen eus an auter,
 Rac ma ve grêt eur ~~Walg~~ partout dre ar chartes,
 Ar veleyen da genta a vutun oll cazi,
 Ma na lejiont en corn, e lagont en ho fri.
 Hag a zo tue santel savet en doctriu vad;
 Ma vij ta eur pechet, e teijent d'er chuitat.

Simon.

Ar veleyen a fazi gercouls hag ar re all,
 Me laran get vit gementse, oh! nav, event tue fall;
 Rac ar rese so tue fur, habil ha moderet,
 Gercouls gant ar butun evel gant traou ar bed:

276 Non pas te ma da vort zo evel diavoulou,
 Nemet ar c'horn a ve bepret en da c'hinou.
 Da vreg, da vregale vvervel gant defol;
 Eur vech evit cavat butun e vverjout da ribot,
 En rojout evit tri gvennec, hac hi vcoustout deg,
 Tri gvef ha tri mouchever hag un invis da creg,
 Ar pez a zo coz dezi da rei dit mil mallos,
 Ha da chorat an ifern elêc'h ar barados:
 Ha c'hoas te e mabretas gant troad eur gos rastel,
 En defot na verze e bros hage mantel.

Pol.

Ia, hi a lar se, mes ennes so eur gann;
 Brassoêc evit ennes a deus eus e ginaou,
 Hac pa ve en coler eze vel eur serpent,
 Hag e lar din mil injur, traou vil hag insolant.

Simon.

Ha garter bera fur ha bera moderet,
 Ha quitat ar butun evel un drouc soperet,
 Da vreg zo eur vreg fur hag eur bouneret vat,

Mes te veur boureo, eun tirant, eun ingrat,
 a deu de maltreté na vang dit ar butun,
 ha elletez anei hada vugale da yun.

Pol.

Penos quitat ar butun Simon an diboelet,
 gueld ve ganin mervel ha bea di parfoeltret;
 rac o tout da vervel n'em be nenat eur boan,
 ha g'o vev e b butun e ven bepret en voan.

Simon.

Breman e credan ferm ar pey emeus lennet
 en eur fablen goechal, na voan gant va dennet,
 Penos voa ar butun a voe coz da gain
 da goea en disesper ha da ober goal fin.
 Rac Cain voa ar chenta a labouiras an douos,
 Non get pe gant eun tranck potramant ganteurbol.
 Pen devoe labourer ha destimet al louzou,
 ha laget gantan oll ar re fald a verniou,
 Evit dont d'o d'evi ens var an dachen,
 ha teurel al lude en creishag en dou ben,

278 Louzaouen ar butun en em gavas ive.
 Entoes al louzon all; Cain na vouie doare,
 Gen a zantas ar choez anean o tēvi,
 Hag antren ar mog'et anean en e fri;
 Moa comansas strefial vel eun den arajet,
 Ha da gonderi petra voa ar sujet.
 Gergent hag en fouilla, ma cavas un tam had,
 Ne voa get choas tēvet, hag en hanvas Tabac.
 Rac and dud a zouch dē Tabac a zo gallec,
 Mes en eun drompla reont, rac serten n'endeo get.
 Tabac so'r g'ir hebreu a sinifi bossen,
 Pestilanc, droug ar c'hi, calz a chavou all ousspen.
 Da biana, Cain a voe ganti troublēt,
 Pantreas en e beñ an nerz eus ar mog'et.
 Eun nebeet goude se e cherruas Abel,
 Breur unig da gain, un den fur ha santel,
 A choulas dicuntan: "Ha breur, petra' c'heus grēt,
 Moa zo da zantimant ha da speret troublēt?
 — "Evin daonet, eme gain; teds prout dirac na fac,

"Pa me a parfoeltro hag a tolo d'am chas." 279
 Abel voe gen spontet, ma coes d'an douar;
 Cainxel eur chi clâmpet gant ar gonnar,
 A faillpas var e vreur hag en lazartimat;
 A lagas an douar da ruzia gant ar goad.
 Setu genta massaer voe biseoas aruet.
 Divarben ar butin, louzrouen millig'et.
 C'hoes ne voe get avoalc'h, rac Cain goude se,
 Pa voe bet tamalet, gourrouzet gant Doue;
 Pa velas presort muntre ha erim en devoa gret,
 A goeas en direpper hag a ze bet daonet.
 Oll diavoulou an ifern, pa voe daonet Cain,
 En em garas gantàn pa voe en enterin.
 Mar e chasjont genta var eur mene huel,
 Hag e lejjont e gorf da zecha en avel.
 Pa voe neuz sechet ha crajet a fecon,
 En e gergjont gergent demeus a boulder canon;
 Hag etouez ar boulder-se e fourjont pagajou
 Demeus an had butin, e bars e oll vemprou.

280 Neuzes e rejont eun toul ebars en e goste,
 Da zersichoot da mors er chorf milliget-se;
 Lagat an tan varnean evel vareur chanon,
 Ma foeltrjont eor bibennat ebars en peb canton.
 Ha neuzes garteur pragat a vritun infernal,
 Unan a yas en Espagn, un-all en Portugal;
 Unan yas en Bro-zos, un-all en Itali;
 En allamagn, en Holand, er Suis, hag en Turqi;
 Mes al loden vrassa a voe stringet en Frans,
 Surtout en Breiz-Izel, Non Daoni en avanç.
 Eulet e voe ive ebars en Normandi,
 Er Chin, en Tartari, er Pologn, er Ruissi:
 Enfin, stringet e voe dre bevar chorn ar bed,
 Er feson-se ar butun a zo bet griennet,
 Hag an oll brovincou, dre voyen Belzebuth,
 Ha cain milliget, evit peurgoll an dud.
 Ha te, evel cain, a velan a zo prest.
 Da goea'n Digesper ha da choari da rest.

Pol.

Essor basiantet vras ameus eus da glêret; 281
 Ma sentjen eus va humor em boa da barfoetret,
 Mes quelet a ran sclêr uoat nemet eun azen,
 Ha te grêt da studi, na ouzoat get ousspen!
 Da argument zo fos, n'en dev get fortet mat,
 Particulieramant var ar g'is a Dabac.
 Ee lar eze hebreu, me lar dit n'en dev get;
 Ma a ya der souter dre arpey m'eus lennet.
 Pa boa goeckal ar bed abimet en anter,
 Gant an Jour an diluck, serten e voa mize;
 Noe a ras un arch dre ordrenanc Doue,
 Erit en em gouservi, 'n hag e rugab.
 Pa voe bet er g'is-se preb amzer var an Jour,
 E loscas eus vran du, darn a lavar eus seoul,
 Erit gont hag hi gaffe tam douar dirale,
 Pe eus mene benac en un te var an dro;
 Ar vran a eure goab a Noe ar barver,
 Hag a chomas da zebri g'ig t'ed ha g'ig loëned.
 Mes Noe pa velas ma deue get var e chis,

282. Le losgas var e kerch euncit goech eur goulm gris,
 Behini a retourmas, ar goulmic biniget,
 Gant un antersons butun gandi e creis e beg.
 Neuz e devoe joa ar barsec cōz noe,
 Hag en ober eur harmon eus d'e rugale,
 Var vijet ar butun, ha rexon en devoa;
 Abilliget vo an den narrai ar memes tra!
 Neuz Noe ractal hag en kenvel Babac,
 Nonpas en langach hebreu, mes hini siriac.
 Ha pa vez expliget en langach brezonec,
 E sinifi g'elou maad, bonheur bras eb abec.
 Neuz Noe a deuas da laret d'e rugale:
 "O perit soign, emezan, demeus al louzaez,
 "Rac omes sol' louzaouen ha ma choute an all,
 "Arro calda brofit hag anspech ous ar choll.
 "Da g'enta erco mat vit en em gonsoli
 "Ous malis ar g'raez, pa vezont en furi.
 "Hagit eur chornedat, sortiet prontement,
 "Ermes demeus no-ti evet rag eur serpanz,
 "

„Ha lirit en latin eur g'irig mat benac,;
 „libera nos, Domine, hon delivrit, Otrou mat.
 „A fulgura et tempestate a severet goude se,
 „Dious ar foeldr ha dious an tempest, hon delivrit, va Doue.
 „Ha laqit eur chornedat var ho patientet,
 „Ha bouden e sortis ar goler eus ar chreg...
 Brema, Simon, en eal, ha te oafe conteste,
 „Ha dirpat ouzin-me, daoust da'c'h oll stadi?
 Simon.

Conteste réfen ouzit, ma ves den reponabl;
 Mes eun den daoust out, se zo incontestabl.

Pol.

„Ha fri en traon va chein, Simon ar gontel gam,
 Simon,

„Ha te yel gant an Diavol, Pol ar pri, ~~ha~~ rifam.

Pol.

„Mar car rei Din butun, nien servicho fidel.

Simon

„Mont avoalc'h ri gant en eb na butun na Dinas.
 — Fina —